

Bydgoszcz, 21 czerwca 2024 r.

Informacja prasowa

Urlopy dla taty po narodzinach dziecka

Gdy urodzi się dziecko, ubezpieczonym ojcom również przysługuje prawo do urlopu. I to nie tylko ojcowskiego, który jest najbardziej popularny. Tata ma również prawo do urlopu rodzicielskiego na równych zasadach z mamą oraz macierzyńskiego, jeśli mama zrezygnuje z niego po 14 tygodniach od narodzin dziecka.

Ojcowie, którzy podlegają ubezpieczeniu chorobowemu np. z tytułu umowy o pracę, umowy zlecenia, czy działalności gospodarczej mają prawo do dwóch tygodni urlopu ojcowskiego i z tego uprawnienia chętnie korzystają. Tylko w ciągu pierwszych czterech miesięcy 2024 roku w całym kraju ZUS wypłacił 54,2 tys. zasiłków za czas urlopu ojcowskiego, a w 2023 roku ponad 182 tys. W regionie od stycznia do kwietnia bieżącego roku z takiej możliwości skorzystało 2,7 tys. mężczyzn, a w ubiegłym roku ponad 9,1 tys. – informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS województwa kujawsko-pomorskiego.

Z urlopu ojcowskiego mogą skorzystać tylko panowie. Przysługuje nie tylko w przypadku urodzenia dziecka, ale także w przypadku przysposobienia. Zasiłek wynosi 100 proc. podstawy wymiaru zasiłku i trwa 2 tygodnie. Może być wykorzystany jednorazowo albo w dwóch częściach, z których żadna nie może być krótsza niż tydzień. Na wykorzystanie urlopu ubezpieczony ojciec ma tylko rok od narodzin dziecka albo od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie dziecka i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 14 roku życia. Jeśli ojciec miał prawo do urlopu ojcowskiego w dniu wejścia w życie ustawy zmieniającej tj. 26 kwietnia 2023 roku, to może skorzystać z tego urlopu do ukończenia przez dziecko drugiego roku życia albo 14 roku życia, o ile nie upłynęły 24 miesiące od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie tego dziecka.

Urlop macierzyński także dla taty

Przy urodzeniu lub przyjęciu na wychowanie jednego dziecka zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego trwa 20 tygodni. W przypadku urodzenia przy jednym porodzie lub przyjęciu na wychowanie bliźniaków jest to 31 tygodni, trójczków-33 tygodnie, czworaczków-35 tygodni a piętoraczków i więcej dzieci-37 tygodni. Pierwsze 14 tygodni urlopu macierzyńskiego jest zarezerwowane tylko dla matki. Jedynie w wyjątkowych sytuacjach ojciec może w tym czasie przejąć opiekę nad noworodkiem np. w przypadku śmierci matki albo porzucenia przez nią dziecka. Jeśli po 14 tygodniach mama będzie chciała wrócić do pracy, to maluchem może zaopiekować się ubezpieczony tata. Z takiej możliwości w 2023 roku skorzystało 8,5 tys. ojców, w regionie 466, a w ciągu pierwszych czterech miesięcy 2024 roku w całym kraju 2,3 tys. mężczyzn, w województwie kujawsko-pomorskim 103.

Rośnie liczba ojców korzystających z urlopów rodzicielskich

Nadal to najczęściej mamy zajmują się dziećmi. Jednak w wyniku wejścia w życie dyrektywy work-life balance, rośnie liczba ojców korzystających z urlopu rodzicielskiego. W 2023 roku już 19 tys. ojców skorzystało z tego urlopu, gdzie rok wcześniej tylko 3,7 tys. W województwie kujawsko-pomorskim w 2023 roku z urlopu rodzicielskiego skorzystało 773 mężczyzn, a w 2022 roku 164. Od stycznia do kwietnia tego roku na urlopie rodzicielskim przebywało 13,8 tys. ojców, w regionie 558.

Od 26 kwietnia 2023 roku okres urlopu rodzicielskiego został wydłużony o 9 tygodni, z 32. do 41. tygodni – w przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie jednego dziecka i z 34. do 43. tygodni – w przypadku więcej niż jednego dziecka. Urlop rodzicielski może być wykorzystany jednorazowo lub w częściach, nie później niż do końca roku kalendarzowego, w którym dziecko ukończy 6. rok życia. Urlop może zostać udzielony w nie więcej niż w 5. częściach. Co ważne, dodatkowo 9 tygodni urlopu rodzicielskiego przysługuje tylko jednemu z rodziców. Jeśli ubezpieczona mama wykorzystała urlop rodzicielski w maksymalnym wymiarze np. 32. lub 34. tygodnie, to pozostałe 9 tygodni może wykorzystać już tylko ojciec dziecka. Jeśli z niego nie skorzysta, to urlop przepadnie. Natomiast w sytuacji, gdy np. rodzice podzielą się urlopem rodzicielskim w taki sposób, że matka wykorzysta 20 tygodni urlopu, wówczas ojcu przysługuje 21 tygodni urlopu rodzicielskiego.

Urlop rodzicielski może trwać także 38 tygodni, jeśli rodzice przyjmą na wychowanie starsze dziecko. Z kolei rodzice dziecka posiadającego zaświadczenie „Za życiem” mają prawo do 65 tygodni urlopu rodzicielskiego, gdy urodziło się, bądź przyjęli na wychowanie jedno dziecko. W przypadku porodu mnogiego jest to 67 tygodni urlopu rodzicielskiego, a w przypadku przyjęcia na wychowanie starszego dziecka 62 tygodnie (w wieku do lat 7 lub do 10 roku życia, jeśli otrzymało decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego albo do 14 lat w przypadku wystąpienia do sądu w sprawie jego przysposobienia).

Co do zasady w przypadku urodzenia bądź przyjęcia na wychowanie jednego dziecka łączny okres pobierania zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego (urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego) i rodzicielskiego wynosi 61 tygodni, w przypadku bliźniaków -74 tygodnie, trójczków -76 tygodni, czworaczków -78 tygodni, pięcioczaków i więcej dzieci -80 tygodni.

Krystyna Michałek
regionalny rzecznik prasowy ZUS
w województwie kujawsko-pomorskim